

КАК ПОТТАЛА СЕ РАЗПЛАТИЛ ТОРАДЖСКА (ИНДОНЕЗИЙСКА) ПРИКАЗКА

Превод от английски: Анатолий Буковски, 2016

chitanka.info

КАК ПОТТАЛА СЕ РАЗПЛАТИЛ^[0]

В едно село живеел бедняк на име Поттала. Веднъж той се примилил на местния дату^[1] да му заеме пари. Дату му дал заема, но го предупредил, че ще настоява за връщане на дълга в срок. Поттала му обещал, но минало време и станало ясно, че не може да се заплати. Накрая на дату му омръзнало да чака и пратил да известят на Поттала, че на другия ден ще дойде да си прибере парите. Но селянинът нямал пари и нямало откъде да намери, за да се издължи. И тогава той решил да си послужи с хитрост.

В уречения ден отишъл рано на реката и хванал една тлъста риба. Само с един поглед разбрал, че от нея ще стане чудесна рибена чорба. Прибрал се къщи и сварил рибата с нужните подправки, а когато чорбата била съвсем готова, Поттала извадил рибата от гърнето и пъхнал там брадвата, с която сечал дърва по двора. В този миг пристигнал дату.

— Хайде, Поттала, давай ми парите!

— Господарю, може ли по-напред да ви предложа от рибената чорба, която къкри на огнището, а после да говорим за парите?

Дату не могъл да устои на апетитната миризма, която се носела из цялата къща, а когато вкусил от рибената чорба, не се стърпял и запитал от какво е направена. Поттала хванал брадвата за стърчащата дръжка и я измъкнал от гърнето.

— О, нищо друго не е вряло тук, освен моята брадва, но тя е вълшебна. Аз така я карам — сиромаш съм, но гладен не съм останал. Винаги имам на масата си царски обяд заради моята брадва.

— Е, радвам се, че не гладуваш, Поттала! А сега, хайде да говорим за дълга ти.

— Ех, господарю, не можах да намеря и петак, че да ти се издължа! — навел глава селянинът.

— Хубаво тогава! Ти имаш вълшебна брадва. Дай ми я и аз ще ти опростя целия дълг.

Поттала се засуетил — уж не му се искало да се прости с брадвата, — но накрая склонил. Дату я отнесъл у дома си и веднага наредил да му сварят вкусна чорба от нея. Но колкото и дълго да стояла брадвата в кипящата вода, от това чорба не се получавала, а водата си оставала гореща вода и нищо повече. Разбрал дату, че Поттала го измамил. Ядосал се и решил да върне брадвата на хитреца и да си поиска парите.

Отишъл на другия ден в дома на Поттала и му викнал гневно:

— Хей, измамнико! Ти какво? Подиграваш ли се с мен? Ето, връщам ти брадвата и си искам веднага парите!

— Добре — отвърнал селянинът. — Но преди това искам да ти покажа нещо. Ела да излезем навън, на поляната!

Излезли, а Поттала понесъл един сумпитан^[2]. Когато застанали по средата на поляната пред къщи, селянинът вдигнал сумпитана право нагоре към небето и казал:

— Виждаш ли, господарю, ей онази дива патица, дето лети точно над главите ни? Искаш ли да я сваля завчас? Моят сумпитан никога не пропуска да улучи.

Дату напразно се взирал в небето — не се виждала да лети никаква патица. Въпреки това Поттала духнал в сумпитана и една стреличка полетяла право нагоре.

— Готово! Патицата е пронизана в шията и ни чака!

Дату погледнал с недоумение към селянина, но все пак го последвал в къщата. А там на масата лежала просната една още топла патица и от шията ѝ стърчала стреличка от сумпитан.

— Моят сумпитан е вълшебен — пояснил хитрецът. — С негова помощ никога не оставам без пресен дивеч.

Опекъл той патицата, щедро нагостил дату, а накрая дату казал:

— Добре, Поттала, знам, че отново ще вземеш да ми разправяш, че не си могъл да намериш и петак. Тогава дай ми твоя вълшебен сумпитан, а аз ще ти опростя дълга.

— Ех! — въздъхнал престорено селянинът. — Не мога аз без моя сумпитан, но дългът си е дълг. Справедливостта изисква да се

разплатя. Вземи го!

Дату взел сумпитана и си тръгнал, а вкъщи с нетърпение се приготвил за лов на патици. Излязъл на двора и започнал да се взира в небето над себе си. Там не се виждала никаква патица, но той си казал, че това все пак е вълшебен сумпитан и стреличката, издухана от него, сама ще намери патицата, където и да е тя, и ще достави дивеча направо върху кухненската маса. Изгарящ от нетърпение да изпробва новата си придобивка, дату духнал една стреличка право нагоре към небето и бързо изтичал в кухнята. Но на масата нямало нищо. Излязъл пак и духнал нагоре още една стреличка. И пак — нищо. Разбрал той, че Поттала го е излъгал и този път, но понеже се били задали празници, решил да се разправи с измамника, след като те отминат.

— Няма къде да избяга негодникът — казал си той.

Като свършили празниците, дату отишъл при Поттала и ядосано му викнал:

— Ти няма ли най-после да се засрамиш, лъжец такъв. Ето, вземи си сумпитана и ми дай веднага парите! А ако не ми ги дадеш, знаеш какво следва! Ще те отведа в моя дом като роб^[3].

— Виновен съм, господарю! Много добре разбирам вината си! Но знай, че ако ме отведеш като роб, полза от мен няма да видиш, а само ще имаш повече разходи по мен, защото ще трябва да ме храниш!

Дату изскърцал със зъби от яд и точно когато се готвел да избухне отново, Поттала го повикал зад къщата си, за да му покаже вълшебното си кученце.

— Е, и какво му е вълшебното на това куче? — процедил недоверчиво дату.

Поттала, който предварително бил пъхнал под опашката на кучето шепа дребни монети, казал:

— Дръпни го за опашката и ще видиш!

Дату дръпнал опашката на кучето и на земята тутакси се посипали медни монети. Очите на велможата блеснали от изненада.

— Виждаш ли, господарю? Но това не е всичко, кучето може и по-добре, зависи с какво го храниш. Аз съм беден човек и не го храня с отбрана храна, затова то ми ръси само дребни медни монети. Но ако бях по-богат, щях да го храня по-добре и то щеше да сипе подире си сребърни, че даже и златни монети. Така е устроен светът, ако си беден и късметът ти е беден. А имаш ли пари — пари при пари отиват...

— Хей, Поттала, я ми дай това куче. Опрощавам ти дълга в замяна на това. Ти си бедняк и не можеш да имаш истинска полза от него. Жалко е толкова ценно животно да води безсмислено съществуване при такъв дрипльо като тебе. А виж, аз съм богат, при мен кучето ще произвежда истински богатства.

— Ех, господарю, отнемаш ми последната радост! — тъжно промърморил Поттала и с отчаян жест показал на дату, че кучето е негово.

Дату си отишъл вкъщи, настанил кучето в най-хубавата стая, обградил го с грижи и наредил да му приготвят такава храна, за каквата Поттала не бил и мечтал. Хранил го, докато изгладнялото животно се издуло до пръсване, а после зачакал вълшебното преработване на храната в купчинки от сребро и злато. Чакал, чакал той, а накрая кучето се облекчило на килима по най-обикновения начин, само количеството било необикновено голямо... Лицето на дату почервенияло от гняв и той решил, че това вече минава всякакви граници и трябва да накаже най-сурово злосторника за тази дързост. Изпратил стражарите да хванат Поттала, да го сложат в един чувал с привързан за него тежък камък и да го хвърлят в най-дълбокия вир на реката.

Поттала очаквал това, затова пъхнал един нож в ръкава си и зачакал. Дошли стражарите и го напъхали в чувала, отнесли го до ръба на една скала край реката и го хвърлили в буйния въртоп. Чувалът с камъка мигновено потънал. Дату също бил там, за да се убеди със собствените си очи, че заповедта му е изпълнена, и си отдъхнал с облекчение, че с Поттала е свършено. Ала Поттала бил отраснал край реката и умее да плува като риба. Той бързо срязал чувала с ножа си, измъкнал се от него, налапал една тръстикова цев, през която да диша, и заплувал под мътната вода, без да могат да го видят отгоре. Така се добрал до подмолите на скалистия бряг, където изчакал, потопен до шията, да се спусне нощта. След това се измъкнал на брега и се скрил в гората.

След няколко дни се върнал в селото и се заразхождал бавно пред къщата на дату.

— Поттала, нима си жив? — изумен извикал дату.

— Жив съм, разбира се. И не само съм жив, но и живея нов живот. Вече не съм бедняк като преди. Когато потънах, намериха ме

хората от едно племе, което населява речното дъно. Те ме отведоха в своя град и ме приеха да живея заедно с тях и да се радвам на красивите подводни гледки. Там всичко е покрито със злато и бисери, но хората минават покрай тези богатства, без да им обръщат внимание, защото са толкова заможни, че скъпоценностите ги отегчават. Аз вече поживях няколко дни сред тях и този блясък и разкош започна също да ми омръзва.

— Хей, Поттала, а как мога да попадна и аз в града на подводните хора? — запитал жадно дату.

— Много лесно: както попаднах и аз — през най-дълбокия вир.

Тогава дату взел един чувал и отишли с Поттала на високата крайречна скала. Там дату се постарал да намери по-голям и тежък камък, за да е сигурен, че бързо ще се озове сред подводните хора. След това сложил камъка в чувала и сам влязъл вътре, като казал на хитреца здраво да стегне и завърже чувала. Когато това било сторено, Поттала бутнал чувала в буйния водовъртеж и махнал за последно сбогом към потъващия дату.



[0] Тораджи — група сродни народи в Индонезия, обитаващи планинските райони на остров Сулавеси. ↑

[1] Дату — благородническа титла, употребявана в Малайзия, Бруней, Индонезия и Филипините. — Б.пр. ↑

[2] Сумпитан — вид ловно оръжие, разпространено сред редица племена и народности на Индонезия и Малайзия. Представлява тръба от дърво или бамбук за издухване на стрели. — Б.пр. ↑

[3] При тораджите е съществувало робство за дългове. Понякога те решавали да станат доброволно роби, за да работят за изплащане на дълга си. Робството е било забранено през 1909 г. от тогавашното правителство на Холандска Източна Индия. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.